

Dosarul nr. 2ra-1286/18

Prima instanță: Judecătoria Botanica, mun. Chișinău (jud. M. Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cotruță, S. Gîrbu, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

11 iulie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Departamentul Instituțiilor Penitenciare,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Departamentul
Instituțiilor Penitenciare împotriva lui Alexandru Balțatu, Inei Balțatu și Andreei
Balțatu cu privire la evacuare din clădirea administrativă și radierea vizei de reședință,

împotriva deciziei din 08 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare și a fost
menținută hotărârea din 06 octombrie 2016 a Judecătoriei Botanica, municipiul
Chișinău,

c o n s t a t ă:

La data de 27 aprilie 2016 Departamentul Instituțiilor Penitenciare a depus
cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandru Balțatu, Inei Balțatu și Andreei
Balțatu cu privire la evacuare din clădirea administrativă și radierea vizei de reședință.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, în anul 2002, pârâtul împreună cu
membrii familiei sale au fost cazați în incinta clădirii administrative a
Departamentului Instituțiilor Penitenciare din str. XXXXXX pe perioada exercitării
atribuțiilor de serviciu în temeiul art. 28 din Legea nr. 1036 din 17 decembrie 1996 cu
privire la sistemul penitenciar (în redacția anului 2002).

A menționat că, Alexandru Balțatu a activat în cadrul sistemului penitenciar în
perioada 12 mai 1999 - 07 octombrie 2010.

A susținut că, conform datelor prezentate de către ÎS „CRIS „Registru” și
datelor din Registrul de stat al populației, în odaia nr. XXXXXX sunt înregistrați
Alexandru Balțatu, Ina Balțatu și Andreea Balțatu.

A afirmat că, conform art. X din Legea nr. 90 din 04 decembrie 2009 privind
modificarea și completarea unor acte legislative, a fost exclus art. 32 (28) din Legea
cu privire la sistemul penitenciar, care prevedea asigurarea colaboratorilor sistemului
penitenciar cu locuințe de serviciu. În acest sens, începând cu 18 decembrie 2009,

colaboratorii sistemului penitenciar nu beneficiază de dreptul de a fi asigurați cu locuință de serviciu.

A relevat că, la data de 29 noiembrie 2015 a intrat în vigoare Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe, care la capitolul III stabilește rapoartele juridice privind locuințele de serviciu.

A invocat că, conform art. 21 alin. (6) din Legea cu privire la locuințe în raport cu prevederile Legii cu privire la sistemul penitenciar, locuințele de serviciu pentru persoanele din sistemul național de apărare sunt administrate de către autoritatea administrației publice centrale competente, iar Departamentul Instituțiilor Penitenciare, în acest sens, nu este organ competent pentru a elibera locuințe de serviciu.

A mai invocat că, conform art. 4 din Legea enunțată, locuința de serviciu reprezintă locuința acordată în locațiune, în condițiile legii, unor categorii de persoane pe perioada exercitării de către acestea a atribuțiilor funcționale.

A declarat că, a expediat în adresa pârâților somațiile cu nr. 5/859 din 25 februarie 2016 și nr. 5/1878 din 31 martie 2016, prin care aceștia au fost avertizați despre eliberarea locuinței menționate în termen de o lună, iar, în caz contrar, îi vor acționa în instanța de judecată în vederea evacuării lor din locuință, însă nu a primit nici un răspuns.

A precizat că, prin Hotărârea Guvernului RM nr. 351 din 23 martie 2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile au fost aprobate listele bunurilor imobile, proprietate a statului, aflate în administrarea ministerelor, departamentelor și altor autorități ale administrației publice centrale, conform anexelor nr.1-2212. Astfel, în această listă (anexa nr. 22 la hotărâre) a fost inclus bunul imobil din mun. Chișinău, str. XXXXXX, cu suprafața de 568 m.p. și 5 nivele, care, începând cu 01 ianuarie 2007, se află în gestiunea Departamentului Instituțiilor Penitenciare, cu statut de clădire administrativă.

A menționat că, din data de 06 august 2013 bunul respectiv a fost înregistrat la ÎS „Cadastru”, iar acest bun imobil (inclusiv XXXXXX) nu are statut de spațiu locativ și nu poate fi utilizat pentru domicilierea persoanelor.

A explicat că, încăperile eliberate anterior în calitate de locuințe, actualmente, sunt necesare pentru utilizare ca birouri de serviciu ale colaboratorilor din cadrul Departamentului.

A solicitat evacuarea pârâților din XXXXXX a clădirii administrative, situată pe adresa XXXXXX, cu radierea din evidență a acestora de pe adresa nominalizată.

Prin hotărârea din 06 octombrie 2016 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău acțiunea depusă de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare a fost respinsă ca nefondată.

Prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, există două hotărâri judecătorești irevocabile, prin care se constată că, XXXXXX din str. XXXXXX nu a fost acordată lui Alexandru Balțatu ca locuință de serviciu, acestea având puterea lucrului judecat.

Totodată, prima instanță a reținut că, Alexandru Balțatu a activat în cadrul sistemului penitenciar în perioada 12 mai 1999 - 07 octombrie 2010, când a demisionat în rezervă, odată cu atingerea vechimii în serviciu necesară pentru stabilirea pensiei. Astfel, acesta lucrând în sistem mai mult de 10 ani a obținut, în baza legii în vigoare la acel moment, dreptul de a nu putea fi evacuat din spațiul locativ în cauză, fără acordarea altui spațiu locativ, așa cum prevedeau art. 110, 111 și 113 din Codul cu privire la locuințe (în redacția anului 1983). Pârâtul s-a bucurat de acest drept și l-a valorificat și după pensionarea sa, acesta fiind un beneficiu al său, obținut în condițiile legii în vigoare la acel moment.

Prima instanță a mai reținut că, Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015 cu privire la locuințe nu reglementează sub careva aspecte conduita de urmat, în cazurile persoanelor, care, asemenea familiei Balțatu, au obținut sub imperiul legii vechi un drept de a locui în odaia din cămin și locuind mai mult de 10 ani, au întrerupt raporturile de muncă în legătură cu atingerea vârstei de pensionare și care, sub imperiul legii vechi, au obținut dreptul de a nu putea fi evacuați din spațiul locativ în cauză, fără acordarea altui spațiu locativ. La fel, Legea enunțată nu poate fi aplicată speței, deoarece art. 46 din Legea nr. 780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

Prin decizia din 16 februarie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 02 august 2017 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, a fost casată integral decizia instanței de apel și a fost trimisă cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 08 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 10 mai 2018 Departamentul Instituțiilor Penitenciare a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanței și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, deoarece au fost interpretate în mod eronat normele de drept material, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin, iar cele considerate constatate de către instanță nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.

A menționat că, instanța de apel a apreciat arbitrar probele prezentate.

A susținut că, concluziile instanțelor judecătorești referitoare la regimul juridic al odăii eliberate intimatului nu sunt opozabile situației din speță, deoarece Codul cu privire la locuințe al RSS Moldovenești, aplicat de către instanțe anterior, a fost abrogat prin Legea nr. 75 din 30 aprilie 2015. Astfel, instanțele judecătorești au pus

eronat la baza hotărârii regula prevăzută de art. 123 alin. (2) CPC, conform căruia au constatat că, încăperea nu are statut de locuință de serviciu.

A afirmat că, situația juridică a familiei Balțatu se află în curs de realizare, întrucât locuiesc pînă în prezent în odaia în litigiu. Așadar, instanțele judecătorești urmau să aplice art. 6 alin. (2) din Codul civil.

A relevat că, dreptul persoanei de a beneficia de spațiu locativ pe perioada exercitării atribuțiilor de serviciu nu reprezintă un drept absolut, acesta fiind un drept relativ.

A invocat că, instanța de apel admite, într-un mod absolut ilegal, domicilierea persoanelor într-o încăpere care nu este destinată pentru aceasta, admițând utilizarea bunurilor publice contrar destinației.

A declarat că, imobilul (inclusiv XXXXXX) nu are statut de cămin și nu poate fi utilizat pentru domicilierea persoanelor, fiind, în esență, o clădire administrativă.

Prin referința depusă la data de 29 iunie 2018 Alexandru Balțatu și Ina Balțatu, reprezentați de avocatul Artur Reguș au solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 08 februarie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent lipsesc la dosar.

Astfel, recursul, declarat la data de 10 mai 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic